

การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม
จังหวัดนครพนม

MANAGEMENT OF VILLAGE AND URBAN FUNDS IN THAT PHANOM DISTRICT
NAKHON PHANOM PROVINCE

พูลทรัพย์ ศรีธรรมมา^{1*}, สำราญ วิเศษ², จารุกัญญา อดานนท์³

Poonsub Srithamma^{1*}, Samran Wised², Jarukanya Udanont³

¹รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

^{2,3}อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

¹The Master of Public Administration Degree in Public Administration, Nakhon Phnom University

^{2,3}Lecturers, The Master of Public Administration Program, Department of Public Administration,
Nakhon Phnom University

Corresponding author: E-mail: poonsabsrithamma@gmail.com^{1}, Wised2520@gmail.com²,
jimlim66@hotmail.com³

Received: April 2, 2024

Revised: April 24, 2024

Accepted: May 27, 2024

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 300 คน โดยการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของยามานะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการวิจัย พบว่า 1) การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลด้านค่าจ้างและผลตอบแทน และด้านความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ ส่งผลสูงที่สุด รองลงมาคือ และด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิกฯ ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์พยากรณ์ = .382 ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ด้านมีระดับ

นัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ด้านความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านนโยบายในการบริหารมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านค่าจ้างและผลตอบแทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ด้านการบริหารจัดการ ควรพัฒนาระบบจัดเก็บข้อมูลที่มีความทันสมัยเพื่อช่วยในการดำเนินนโยบายที่ชัดเจนและรวดเร็วมากขึ้น และควรมีการจัดอบรมต่าง ๆ เพื่อให้คณะกรรมการมีความรู้ในการดำเนินงาน เช่น การจัดทำบัญชี การใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการทำงาน รายละเอียดเกี่ยวกับกองทุนด้านการมีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการบริหารจัดการทั้งด้านการให้กู้ยืมและการรับข้อมูลข่าวสาร ข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มกิจกรรม การจัดทำแผนงาน รวมทั้งการปฏิบัติ ติดตามและประเมินผล และด้านภาวะผู้นำ คณะกรรมการบริหารกองทุน ควรมีคุณธรรม จริยธรรม ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส มีความเป็นธรรม มีความเสียสละ มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายในกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ; กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

Abstract

The purposes of this study included the following: 1) to study the level of village and urban community fund management in That Phanom District, Nakhon Phanom Province and 2) to study factors affecting village and urban community fund management in that Phanom District, Nakhon Phanom Province. The sample group consisted of 227 personnel of the Village and Urban Community Fund Committee in That Phanom District, Nakhon Phanom Province; the size of the sample was calculated by using Yamane's formula. The tool used to collect the data was a set of questionnaires, and the statistics employed for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis. The study revealed these results: 1) Village and urban community fund management in That Phanom District Nakhon Phanom Province overall was at a high. 2) External factors affecting the management of village and urban funds in That Phanom District, Nakhon Phanom Province are statistically significant at the .05 level with the results of wages and compensation. and the knowledge, ability, and understanding aspect had the highest effect, followed by and the duration of membership, respectively, with a prediction coefficient of .382, in which all four factors had a level of statistical significance, including knowledge, ability, Understanding is statistically significant at the .05 level in terms of administrative policies. Statistically significant at the .05 level in terms of wages and compensation. Statistically significant at the .05 level and the duration of membership. Statistically significant at the .05 level. 3) Suggestions on guidelines for developing village and urban community fund management in That Phanom District, Nakhon Phanom Province Management A modern data collection system should be developed to help implement policies more clearly and quickly. and various trainings should be organized to provide the committee with knowledge in operations such as accounting. Using

a computer for work details about the fund in terms of participation, there should be an opportunity for citizens to have rights in the management process in terms of lending and receiving information, suggestions, and participating in decision-making, both in the process of initiating activities and making plans. Including practice, monitoring and evaluation, and leadership aspects. The fund management committee should have morality and ethics and perform its duties with transparency. Be fair, there is sacrifice. have responsibility for carrying out assigned tasks in the village and urban community fund.

Keywords: management; village and urban community fund

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ ได้กำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 (ปี พ.ศ. 2544) การจัดตั้งกองทุน เป็นระยะของการเปลี่ยนแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ มีการจัดทำระเบียบ เงื่อนไข คู่มือการปฏิบัติงาน เตรียมกลไกประชาสัมพันธ์เพื่อความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ระยะที่ 2 (ปี พ.ศ. 2544-2545) การเพิ่มประสิทธิภาพ เป็นระยะที่มุ่งเน้นเพื่อก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ การสร้างองค์ความรู้ให้กับคณะกรรมการกองทุน และสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยกลไกและโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง การจัดเวทีเครือข่ายการเรียนรู้ การสังเคราะห์บทเรียน การวิจัยประเมินผล ระยะที่ 3 (ปี พ.ศ. 2546-2547) การสร้างความเข้มแข็ง เป็นระยะของการสร้างความเข้มแข็งของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยการจัดกระบวนการและเครือข่ายการเรียนรู้ การสร้างกองทุนหมู่บ้านที่ยั่งยืน (การขยายกองทุน การเชื่อมโยงกองทุนกับสถาบันการเงิน) ตลอดจนการเชื่อมประสานนโยบายอื่น ๆ (ณัฐชวัล ศรุตวรานันท์ และคณะ, 2562) แต่การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน ยังมีจุดอ่อนของกองทุนหมู่บ้าน คือ เร่งรัดให้เกิดการจัดตั้งโดยที่ชาวบ้านยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องกองทุน ชาวบ้านเป็นหนี้เพิ่ม เนื่องจากเกิดการกู้ยืมหนี้สิน มีหลายกองทุนเกิดความสับสน กฎระเบียบที่กำหนดจากส่วนกลางไม่สอดคล้องกับชุมชน แม้นโยบายจะให้ปรับเปลี่ยน ยกตัวอย่างเช่น แต่ผู้ส่งเสริมไม่เข้าใจ ไม่เปิดโอกาสให้ชุมชนได้คิดเอง กฎระเบียบแตกต่างจากกองทุนที่มีอยู่เดิมในชุมชน เช่น อัตราดอกเบี้ย ระยะเวลาชำระคืน ฯลฯ ทำให้เกิดความสับสน กรรมการไม่ได้พิจารณาเงินกู้จริงจึงเหมือนกลุ่มออมทรัพย์เพราะจำนวนเงินแบ่งกันตามเพดานมากกว่าดูรายละเอียดความเป็นไปได้ของโครงการ ชุมชนขาดแผนการชำระคืนหนี้ตามกำหนด ซึ่งระยะเวลา 1 ปีเร็วเกินไป นำไปลงทุนยังไม่ทันได้เห็นผล ทำให้ชุมชนรู้การคอร์รัปชัน การหมุนหนี้ส่วนเงินชำระคืนได้ตรงเวลาไม่ได้จากผลที่ไปลงทุน แต่เป็นการหมุนเวียนหนี้จากแหล่งอื่น เพื่อให้กู้ใหม่ กรรมการกองทุนขาดทักษะประสบการณ์ ในการบริหารกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ ไม่เข้ามาเป็นกรรมการ บัณฑิตอาสาไม่ได้มาช่วยแต่มาเพิ่มภาระให้กรรมการการให้กู้ให้ความสำคัญกับโครงการ แต่เน้นความสามารถที่จะส่งคืน การกระจายทั่วถึงทำให้เป็นเบี้ยหัวแตก ไม่พอลงทุน (ณัฐชวัล ศรุตวรานันท์ และคณะ, 2562)

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จำนวนทั้งสิ้น 136 กองทุน ซึ่งได้รับเงินจัดสรรจากรัฐบาล เป็นเงินจำนวน 35,000,000 บาท (สามสิบล้านบาทถ้วน) จากรายงานผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน ปี พ.ศ. 2565 พบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ส่วนใหญ่ได้กู้เงินไปเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรมค้าขาย ทอผ้า และบริการ ซึ่งมีทั้งผู้ที่ประสบผลสำเร็จและไม่ประสบผลสำเร็จตามโครงการหรือวัตถุประสงค์ของโครงการเป็นจำนวนมาก จากการบริหารงานคณะกรรมการกองทุนยังประสบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน โดยพบว่า คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนต่อนโยบายหรือแนวทางการดำเนินงานขาดการติดตามผลและการตรวจสอบร่วมกันอย่างจริงจัง ขาดการจัดเก็บข้อมูลสมาชิกที่เป็นปัจจุบันขาดการมีส่วนร่วม และไม่ปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมาย จากปัญหาอุปสรรคดังกล่าวอาจจะสร้างความเสียหายต่อกองทุนและส่งผลต่อการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ สำหรับผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม พบว่า ยังมีปัญหามากมายที่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานตามโครงการและที่สำคัญ ประการแรก คือ คณะกรรมการกองทุนยังขาดความรู้และความสามารถในการบริหารจัดการเงินกองทุน ประการที่สอง คือ ประชาชนมีการกู้เงินไปใช้ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ทำให้ไม่สามารถนำเงินมาใช้คืนกองทุนได้ตามเป้าหมายส่งผลให้เกิดการยืมเงินนอกระบบมาคืนกองทุนหรือในลักษณะกู้ใหม่เพื่อคืนเงินเก่าเกิดหนี้สะสม และวงจรหนี้วนเวียนไม่จบสิ้น ท้ายสุดประชาชนมีภาระหนี้สินมากขึ้น

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ว่าคณะกรรมการมีการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านอยู่ในระดับใด และมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการกองทุนอย่างไร เพื่อให้เป็นแนวทางส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อันจะเป็นการสร้างศักยภาพและการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมในระดับหมู่บ้านและชุมชนได้อย่างยั่งยืนในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
2. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นนโยบายของรัฐบาลในสมัย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2544 เป็นต้นมา ซึ่งถือเป็นนโยบายที่มุ่งแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชน และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและรักษาสมบัติของชุมชน โดยใช้กลยุทธ์การพัฒนาตนเองของแต่ละชุมชนและมุ่งเน้นให้ประชาชนในหมู่บ้านและในชุมชนเมืองทั่วประเทศพึ่งพาตนเอง โดยเริ่มแรกรัฐบาล

จะสนับสนุนเงินทุนให้แก่กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนในชุมชนและถือเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนที่ให้ประชาชนหรือสมาชิกในชุมชนกู้ยืมเงินเพื่อนำไปสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่าย และบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนและใช้เป็นแหล่งเงินทุนในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมและยังเป็นการเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมืองในด้านการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่มในด้านต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพ และส่งเสริมด้านเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมถึงการสร้างศักยภาพ สร้างจิตสำนึกของความเป็นชุมชนให้มีความเข้มแข็ง และเพื่อให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของชุมชนตนเองในการแก้ไขปัญหาความยากจนของประชาชนที่เกิดขึ้นในชุมชน และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นและเป็นการเสริมสร้างขีดความสามารถของสมาชิกในชุมชนในการบริหารจัดการในด้านการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองและการบริหารจัดการด้านการเงินของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (พิศณพพงศ์ กล้ากลีจ, 2562)

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร

William Edwards Deming (อ้างถึงใน พิศณพพงศ์ กล้ากลีจ, 2562) ได้พัฒนาวงจร PDCA ขึ้นมาจากแนวคิดของ Shewhart นักควบคุมกระบวนการเชิงสถิติที่ Bell Laboratories ในสหรัฐอเมริกาที่ได้นำเสนอในหนังสือ Statistical Method from the Viewpoint of Quality Control (1930) ในระยะแรกรู้จักวงจร PDCA ในนาม Shewhart Cycle จากนั้น Dr. William Edwards Deming ได้นำไปพัฒนาปรับใช้ในการควบคุมคุณภาพในวงการอุตสาหกรรมของญี่ปุ่น จึงมีชื่อเรียกว่า Deming Cycle เริ่มแรกวงจร PDCA เน้นถึงความสัมพันธ์ของ 4 ฝ่ายในการดำเนินธุรกิจเพื่อให้ได้มาซึ่งคุณภาพและความพึงพอใจของลูกค้า ได้แก่ ฝ่ายออกแบบ ฝ่ายผลิต ฝ่ายขาย และฝ่ายวิจัยความสัมพันธ์ทั้ง 4 ฝ่ายจะต้องดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่องเพื่อยกระดับคุณภาพสินค้าตามความต้องการของลูกค้าที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยให้ถือว่าคุณภาพต้องมาก่อนสิ่งใด ต่อมาแนวคิดเกี่ยวกับ Deming Cycle ได้ถูกดัดแปลงให้เข้ากับวงจรการบริหารงาน คือ ขั้นตอนการวางแผน (Plan) หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมายและวิธีการที่จะนำมาปฏิบัติเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Do) การศึกษาขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อลงมือปฏิบัติและรวบรวมข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ ขั้นตอนการตรวจสอบ (Check) หมายถึง การตรวจสอบและประเมินผลลัพธ์ของการปฏิบัติตามแผน และขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข (Act) การทบทวนแผนงานเพื่อปรับปรุงระบบและวิธีการดำเนินการให้เหมาะสม ซึ่งส่งผลให้การบริหารงานมีการจัดระบบการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง ดังนั้นโครงสร้างของวงจร PDCA จึงประกอบด้วย 4 ขั้นตอนดังนี้ P: Plan คือ การวางแผน D: Do คือ การปฏิบัติ C: Check คือ การตรวจสอบ A: Act คือ การปรับปรุง

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการเป็นหน้าที่ของผู้บริหารจะประกอบด้วย การวางแผน (planning) การจัดการองค์การ (organizing) การชี้นำ (leading) และการควบคุมประเมินผล (evaluating and controlling) หน้าที่ดังกล่าวจะคล้ายคลึงกับหน้าที่การบริหารงานมีการจัดระบบการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่องของโครงสร้างของวงจร PDCA จึงประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติงาน 3) การตรวจสอบ 4) การปรับปรุงงาน

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน

Cohen & Uphoff (1980) กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วม (process of participatory democracy) สามารถแบ่งขั้นตอนได้ 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) มีส่วนร่วมในการวางแผน 2) มีส่วนร่วมในการปฏิบัติ/ดำเนินการและการตัดสินใจ 3) มีส่วนร่วมในการจัดสรรผลประโยชน์หรือผลของกิจกรรม 4) มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลโครงการกิจกรรมต่าง ๆ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

การศึกษาของมหาวิทยาลัยโอไฮโอสเตต (Ohio State University Studies) พบแบบพฤติกรรมผู้นำเด่นชัด 2 แบบ คือ เน้นโครงสร้างการทำงานหรืออาจเรียกว่าแบบมุ่งงาน และแบบเน้นมิตรสัมพันธ์หรืออาจเรียกว่าแบบมุ่งคน

คุณลักษณะของภาวะผู้นำ 3 ประการของนักบริหารที่จะช่วยให้บริหารสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ประกอบด้วย (พิศณุพงศ์ กล้ากลิจ, 2562) 1) มีวิสัยทัศน์ หมายถึง ปัญญามองการณ์ไกล เช่นถ้าเป็นพ่อค้าหรือนักบริหารธุรกิจ ต้องรู้ว่าอนาคตเศรษฐกิจหรือตลาดจะมีแนวโน้มเป็นแบบไหนหรือสามารถคาดการณ์ทิศทางหรือนาคตในการดำเนินธุรกิจได้แม่นยำจากการอาศัยกระบวนการคิดที่รอบคอบและมีเหตุผล โดยอาจใช้ประสบการณ์ในอดีตมาร่วมในการตัดสินใจและวางแผนด้วย ซึ่งคุณลักษณะข้อแรกนี้ตรงกับภาษาอังกฤษ คำว่า conceptual skill คือ การชำนาญในการใช้ความคิด หรือทักษะทางด้านความคิด 2) จัดการดี หมายถึง จัดการธุระได้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น นักการเงินต้องมีความรู้และความเชี่ยวชาญทางการเงินสามารถคำนวณอัตราผลตอบแทนต่าง ๆ ได้หรือเข้าใจในงบการเงิน ที่ใช้ในการประกอบการตัดสินใจได้ ในกรณีแพทย์ผ่าตัดสมองก็ต้องมีความเชี่ยวชาญในการผ่าตัดสมอง เป็นต้น คุณลักษณะที่สองนี้ตรงกับคำภาษาอังกฤษ คำว่า technical skill คือ ความชำนาญการด้านเทคนิค หรือ ทักษะทางการปฏิบัติงาน 3) มีมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง พึงพาอาศัยคนอื่นได้เพราะเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ มีความสามารถในการติดต่อประสานงานให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด มีความสามารถในการสื่อสารและประสานงานให้แต่ละฝ่ายในองค์กรดำเนินแนวทางตามกรอบทิศทางที่องค์กรต้องการบรรลุได้หรือมีความสามารถในการผูกใจคนให้เป็นที่รักของคน

Aryal & Marasini (2020) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการเงินสนับสนุนจากกองทุนพัฒนาชุมชน (CDB) ในประเทศเนปาล พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการเงินสนับสนุนจาก CDB ประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะของคณะกรรมการ CDB การมีส่วนร่วมของชุมชน คุณภาพของระบบการบริหารจัดการ ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ การตรวจสอบและประเมินผล เสนอแนะว่า ควรพัฒนาทักษะของคณะกรรมการ CDB ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน

Opoku & Adjei (2020) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในประเทศกานา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมของชุมชน คุณภาพของระบบการบริหารจัดการ ความโปร่งใสและความรับผิดชอบการตรวจสอบและประเมินผล เสนอแนะว่า ควรพัฒนาทักษะของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน พัฒนาระบบการบริหารจัดการที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีการตรวจสอบและ

ประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

Haile & Goshu (2021) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในประเทศเอธิโอเปีย กรณีศึกษาในแคว้นทีเกร พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ประกอบด้วย ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมของชุมชน คุณภาพของระบบการบริหารจัดการ ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ การสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เสนอแนะว่า ควรพัฒนาทักษะของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน พัฒนาระบบการบริหารจัดการที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ

Ngo & Huynh (2020) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในประเทศเวียดนาม พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ประกอบด้วย ความรู้และทักษะของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน การมีส่วนร่วมของชุมชน คุณภาพของระบบการบริหารจัดการ ความโปร่งใสและความรับผิดชอบ การตรวจสอบและประเมินผล เสนอแนะว่า ควรพัฒนาทักษะของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน พัฒนาระบบการบริหารจัดการที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีการตรวจสอบและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ

Ninsalam & Agustiansyah (2021) ได้ศึกษาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านในประเทศอินโดนีเซีย พบว่า กองทุนหมู่บ้านมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับท้องถิ่น ความสำเร็จของกองทุนหมู่บ้านขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น การมีส่วนร่วมของชุมชน การบริหารจัดการที่ดี ความโปร่งใส และความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน เช่น การทุจริต การขาดแคลนความรู้ และทักษะ

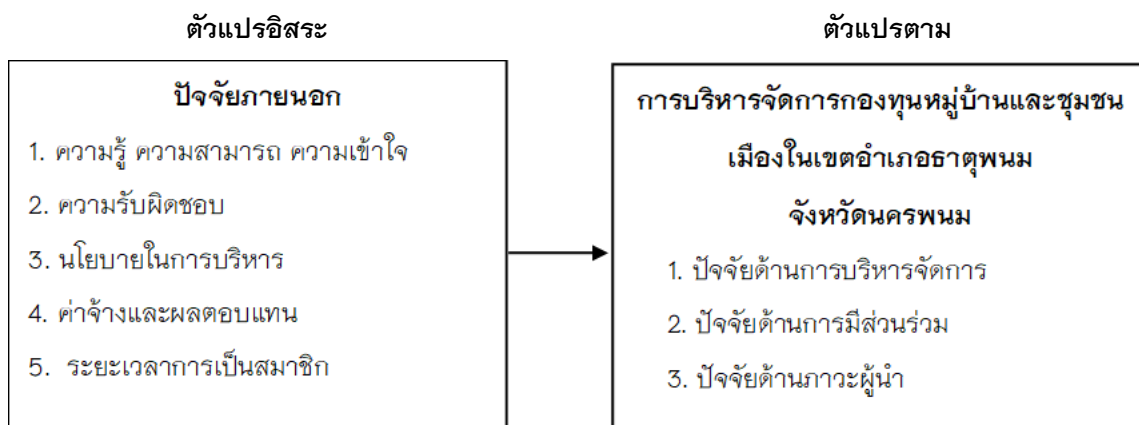
สรุปผลการศึกษาจากงานวิจัยทั้ง 5 นี้ ชี้ให้เห็นว่า ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประกอบด้วย 1) ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง คณะกรรมการที่มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะ จะสามารถบริหารจัดการกองทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ 2) การมีส่วนร่วมของชุมชน ชุมชนควรมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ กำหนดแผนงาน และติดตามผลการดำเนินงานของกองทุน 3) คุณภาพของระบบการบริหารจัดการ ควรมีระบบการบริหารจัดการที่ดี โปร่งใส ตรวจสอบได้ 4) ความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองควรบริหารจัดการกองทุนอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ และรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 5) การตรวจสอบและประเมินผล ควรมีการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่างสม่ำเสมอ

สมมติฐานของการวิจัย

1. การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม อยู่ในระดับมาก
2. ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ได้แก่แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับ PDCA ของเดมิ่ง แนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff (1980) แนวคิดของพิศณุพงศ์ กล้ากลีจ (2562) ผู้ศึกษานำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยได้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ด้วยการใช้แบบสอบถาม (questionnaires) ผู้วิจัยกำหนดรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 1,216 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 300 คน ซึ่งการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของ ยามาเน่ (Yamane, 1973, pp. 727-728) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิและการสุ่มอย่างง่าย จากขนาดประชากร 1,216 คน ความคลาดเคลื่อนที่ผู้วิจัยยอมรับได้เท่ากับ 5% จะได้ขนาดตัวอย่างเท่ากับ 300 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย 1) เพศ 2) อายุ 3) สถานภาพ 4) ระดับการศึกษา 5) อาชีพ 6) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย 1) ความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ 2) ความรับผิดชอบ 3) นโยบายในการบริหาร และ 4) ค่าจ้างและผลตอบแทน และ 5) ระยะเวลาการเป็นสมาชิก

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการ 2) การมีส่วนร่วม และ 3) ภาวะผู้นำ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม เป็นคำถามปลายเปิด

โดยแบบสอบถามได้ค่า IOC ระหว่าง .80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .766 สำหรับแบบสอบถามในตอนที่ 2 และ 3 มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ชนิด 5 ระดับ ตามวิธีของเรนซิสไลเคิร์ต (Rensis Likert Method) ประกอบด้วย มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด การแปลความหมายของคะแนน ผู้ศึกษาได้กำหนดการวัดระดับความคิดเห็น โดยใช้ค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นตัวชี้วัด ซึ่งกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556)

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

สำหรับแบบสอบถามในตอนที่ 4 ผู้ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดมาวิเคราะห์ถึงประเด็นสำคัญจากนั้นนำประเด็นสำคัญมาแยกเป็นประเด็นย่อย (sub-themes) และหัวข้อย่อย (categories) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จากภาพรวมไปจนถึงวิเคราะห์ถึงประเด็นย่อย และนำเสนอผลการศึกษาด้วยวิธีการเชิงบรรยาย (descriptive research)

4. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้ 1) มหาวิทยาลัยนครพนมทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังกำนันแต่ละตำบลในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม เพื่อขอเข้าพื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยเก็บแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ทั้ง 136 กองทุน จำนวน 300 คน 2) ขั้นตอนการทำงานภาคสนาม เป็นการลงไปเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามจริงจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้ศึกษาแจกแบบสอบถามจำนวน 300 ฉบับ เก็บข้อมูลด้วยตนเองได้ และติดตามเพื่อให้ได้แบบสอบถามกลับคืนมาครบถ้วนตามที่ต้องการ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามจัดระเบียบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยการแจกแจงความถี่ (frequencies) และค่าร้อยละ (percentage) การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์ (criteria) การทดสอบโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (inferential statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม สรุปผลดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 300 คน จำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 54.3 มีอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.7 มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 76.0 มีระดับการศึกษา อนุปริญญา/ปวส. คิดเป็นร้อยละ 33.7 ประกอบอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 66.0 และมีรายได้ 5,001-20,000 บาท/เดือน คิดเป็นร้อยละ 46.7 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	การบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1	ด้านการบริหารจัดการ	4.32	.315	มาก
2	ด้านการมีส่วนร่วม	4.29	.185	มาก
3	ด้านภาวะผู้นำ	4.31	.165	มาก
รวม		4.31	.184	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ระดับการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารจัดการ ($\bar{X} = 4.32$) ด้านภาวะผู้นำ ($\bar{X} = 4.31$) และด้านการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.29$) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมและรายด้าน

ด้านที่	ปัจจัยภายนอก	ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1	ด้านความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ	4.04	.395	มาก
2	ด้านความรับผิดชอบ	4.23	.363	มาก
3	ด้านนโยบายในการบริหาร	4.32	.316	มาก
4	ด้านค่าจ้างและผลตอบแทน	4.19	.399	มาก
5	ด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิก	4.30	.379	มาก
รวม		4.22	.237	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านนโยบายในการบริหาร ($\bar{X} = 4.32$) ด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิก ($\bar{X} = 4.30$) ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.23$) ด้านค่าจ้างและผลตอบแทน ($\bar{X} = 4.19$) และด้านความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ ($\bar{X} = 4.04$) ตามลำดับ

4. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ดังตาราง 3

ตาราง 3 ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized		Standardized	t	Sig F
	Coefficient		Coefficient		
	b	SE	β		
ค่าคงที่	3.227	.163		19.775	.000***
1. ความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ (X_1)	.161	.024	.347	6.579	.000***
2. ความรับผิดชอบ (X_2)	.025	.027	.050	.954	.341
3. นโยบายในการบริหาร (X_3)	.100	.045	.173	2.245	.026**
4. ค่าจ้างและผลตอบแทน (X_4)	.238	.022	.518	10.884	.000***

ตาราง 3 (ต่อ)

ตัวแปรพยากรณ์	Unstandardized		Standardized	t	Sig F
	Coefficient		Coefficient		
	b	SE	β		
5. ระยะเวลาการเป็นสมาชิก (X_5)	.096	.038	.197	2.492	.013**
R = 626, Adjusted R^2 = .382, F-Value = 37.983, Sig F = .000***					

จากตาราง 3 พบว่า การวิเคราะห์การถดถอยพหุเพื่อพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม พบว่า ปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผลด้านค่าจ้างและผลตอบแทน และด้านความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ ส่งผลสูงที่สุด รองลงมา คือ ด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิก ตามลำดับ ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ด้าน มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ ด้านความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านนโยบายในการบริหาร มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านค่าจ้างและผลตอบแทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิก มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงเป็นสมการที่สามารถนำไปพยากรณ์ได้โดยนำมาเขียนเป็นสมการถดถอยพหุคูณในรูปของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = 3.227 + X_1 (.161) + X_3 (.100) + X_4 (.238) + X_5 (.96)$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = X_4 (.518) + X_1 (.347) + X_5 (.197) + X_3 (.173)$$

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่องการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม สรุปผลดังนี้

1. ผลการศึกษาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการ ด้านภาวะผู้นำ และด้านการมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมากเช่นกัน ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการกองทุนมีการวางแผนการดำเนินงานกองทุนชัดเจนและสมาชิกกองทุนได้รับความรู้ข้อมูลการจัดการของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนนั้นมีความสามารถในการดูแลจัดการกองทุนหมู่บ้านเป็นอย่างดีเยี่ยมส่งผลให้เกิดความมั่นคง ยั่งยืนตามแนวทางตามนโยบายของรัฐบาลที่ชุมชนสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจระดับรากหญ้าได้ด้วยตนเอง ประกอบกับ สมาชิกส่วนใหญ่ได้รับทราบและตรวจสอบบัญชีการดำเนินงานกองทุนอยู่เสมอ รวมถึงได้รับการตรวจสอบและ ประเมินผลงานของกองทุนอยู่เป็นประจำ กองทุนมีการชี้แจงเรื่องปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านรวมถึง

วางแผนการปรับปรุงโครงสร้างกองทุนในอนาคตอยู่เสมอ ๆ โดยได้รับความร่วมมือของสมาชิกในการแก้ไขปัญหา กองทุนเป็นอย่างดี สอดคล้องกับบทบาทของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าบทบาทของคณะกรรมการในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตำบลทุ่งหลวง อำเภอสวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ด้านเรียงจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการติดตามผลการดำเนินงาน ด้านการจัดเก็บข้อมูล ด้านการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ด้านการประสานงาน และด้านการดำเนินการ ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิศณุพงศ์ กล้ากลีจ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ต้นแบบการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดกำแพงเพชร ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรพิงค์ จำปานาค และสมหมาย อุดมวิทิต (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินประสิทธิผล และปัจจัยที่กำหนดผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษา พบว่า ประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยด้านการบริหารจัดการและด้านผลการดำเนินงาน มีประสิทธิภาพในระดับดีเช่นเดียวกัน ส่วนด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งมีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง นอกจากนี้ สอดคล้องกับงานการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของประชาชนตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอยางตลาด จังหวัดสุโขทัย พบว่าการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านในหมู่ที่ 4 ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ อำเภอยางตลาด จังหวัดสุโขทัย โดยรวมแล้วมีความเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านการวางแผนงาน และมีความเห็นอยู่ในระดับมาก คือ ด้านการพัฒนาปรับปรุง ด้านการตรวจสอบการปฏิบัติงานและด้านการปฏิบัติงานตามแผน ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชุดา สร้อยสุต และโชติ บดีรัฐ (2565) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุน ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษา กองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลศรีนคร อำเภอสว่างวีรกรรม จังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงความคิดเห็น ระดับแนวทางการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับมาก

2. ผลการศึกษาปัจจัยภายนอกที่ส่งต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอดงหลวง จังหวัดนครพนม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้ เพราะปัจจัยทั้งด้านค่าจ้างและผลตอบแทน ด้านความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ ด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิก ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเขตอำเภอดงหลวง จังหวัดนครพนม เป็นอย่างมากในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านมีความเพียงพอเหมาะสม การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านสอดคล้องกับสภาพปัญหาของชุมชน การดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ความต้องการของสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน การกำหนดโครงการกิจกรรมของกองทุนหมู่บ้าน มีความเหมาะสม กองทุนหมู่บ้าน มีการจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปีโดยแจ้งให้สมาชิกเข้าร่วมประชุม และมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน ทราบจะเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนความสำเร็จในการดำเนินงานโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในเขตอำเภอดงหลวง จังหวัดนครพนม ทั้งนี้การดำเนินงานโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองซึ่งจะประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ มากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับพื้นฐานการบริหารจัดการที่ดีของกองทุน หากการบริหาร

จัดการกองทุนเป็นไปโดยไม่มีประสิทธิภาพ คณะกรรมการขาดความรู้ ความเข้าใจสมาชิกไม่มีส่วนร่วมขาดความโปร่งใสและเป็นธรรมในการดำเนินงานก็จะทำให้เป็นปัญหาในการดำเนินงานที่ขาดประสิทธิภาพไม่สามารถบรรลุประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ตามนโยบายของรัฐบาล และการมีรูปแบบการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ดี จะส่งผลให้คณะกรรมการสามารถบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และทำให้การดำเนินชีวิตของประชาชนในชุมชนดียิ่งขึ้นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทราจิตร แสงสว่าง (2561) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง: กรณีศึกษา กองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลเมืองศรีโค อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการตามหลัก PDCA ของทั้ง 2 หมู่บ้าน พบว่า กระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านฯ ที่แตกต่างกันมีผลจากการวางแผนการดำเนินงานที่แตกต่างกัน = 2.905 สำหรับความรู้ของสมาชิกที่ต่างกัน ส่งผลต่อกระบวนการตรวจสอบและติดตามกระบวนการแก้ไขปรับปรุงของกองทุนหมู่บ้านฯ = 3.304 และ 5.920 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายได้ของสมาชิกที่ต่างกัน ส่งผลต่อกระบวนการวางแผนและกระบวนการการแก้ไขปรับปรุงของกองทุนหมู่บ้านฯ = 4.698 และ 4.339 ตามลำดับ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการ ที่สมาชิกมีรายได้ที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตประจำวันจะทำให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนฯ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงคุณภาพที่พบว่า สมาชิกที่ไม่สามารถให้ความร่วมมือได้เนื่องจากภาระของการหารายได้ของสมาชิกสำหรับประเด็นปัญหาภาพรวมของกองทุนฯ ยังคงมีเรื่องเกี่ยวกับการจัดเก็บเอกสารทางบัญชีและโปรแกรมที่รัฐบาลนำมาใช้ ไม่เอื้อต่อศักยภาพของบุคลากร และเงื่อนไขการให้สินเชื่อของหมู่บ้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิศณุพงศ์ กล้ากลีจ (2562) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ต้นแบบการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ปัจจัยการบริหารงานส่งผลต่อประสิทธิผลในการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดกำแพงเพชร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยนี้ ผู้วิจัยพบองค์ความรู้ใหม่ คือ แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในเขตอำเภอดุพนม จังหวัดนครพนม ในด้านการบริหารจัดการ ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่มีความทันสมัยเพื่อช่วยในการดำเนินนโยบายที่ชัดเจนและรวดเร็ว มีการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการทำงาน ด้านการมีส่วนร่วม ข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิของประชาชนในเรื่องการบริหารจัดการทั้งด้านการให้กู้ยืมและการรับข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มกิจกรรม การจัดทำแผนงาน รวมทั้งการปฏิบัติ ติดตาม และประเมินผล และการส่งเสริมด้านการตรวจสอบข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนของสมาชิกกองทุน เพื่อจะสามารถเพิ่มศักยภาพในการดำเนินงานที่ดีขึ้นได้ ด้านภาวะผู้นำ คณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความโปร่งใส เป็นธรรม เสียสละ และมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายในกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ควรส่งเสริมด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก และคณะกรรมการในเรื่องของการกระจายข้อมูลเพื่อให้สมาชิก หรือคณะกรรมการดำเนินงานได้เข้ามามีส่วนร่วมมากยิ่งขึ้น

1.2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ควรส่งเสริมด้านความรู้ ความสามารถ และความเข้าใจในเรื่องกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มากยิ่งขึ้น

1.3 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ควรส่งเสริมด้านค่าจ้างและผลตอบแทน โดยกองทุนหมู่บ้านฯ มีการจัดการประชุมใหญ่สามัญประจำปีในทุก ๆ ปี และมีการนำผลกำไรอย่างเหมาะสม

1.4 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ควรส่งเสริมด้านระยะเวลาการเป็นสมาชิก โดยกองทุนหมู่บ้านฯ มีการกำหนดระยะเวลาการเป็นสมาชิก ให้กับสมาชิกมีการชำระหนี้ตรงเวลา และสมาชิกที่มีเงินออมประจำ

1.3 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ควรส่งเสริมการบริหารจัดการโดยมีการพัฒนาทักษะของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน พัฒนาระบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีคุณภาพส่งเสริมความโปร่งใสและความรับผิดชอบ พัฒนาระบบการตรวจสอบและประเมินผล

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของสมาชิกต่อการบริหารงานของกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อยระดมความคิดเห็น เป็นต้น

2.3 ควรมีการวิจัยประเมินผลการดำเนินงานของสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

เอกสารอ้างอิง

บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พิศณุพงศ์ กล้ากลิจ. (2562). ต้นแบบการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดกำแพงเพชร. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พรพิงค์ จำปานาค และสมหมาย อุดมวิทิต (2562). การประเมินประสิทธิผลและปัจจัยที่กำหนดผลการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในจังหวัดสมุทรสงคราม. *PIM 9th National and 2nd International Conference 2019 and 2nd Smart Logistics Conference*, 5 July 2019 (หน้า C1-C13). กรุงเทพฯ: สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์.

- ณัฐฐัชวัล ศรุตวรานันท์, อรอนงค์ แสงวงการ, วารุณี อ่อนละออบ, ณัฐกริ เตโช และจิรนนท์ อุดชุมพิสัย. (2562). ความพึงพอใจในการบริหารจัดการ ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองในอำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 5(8), 39-48.
- ภัทราจิตร แสงสว่าง. (2561). การประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กรณีศึกษา กองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลเมืองศรีโค อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารการพัฒนาชุมชน และคุณภาพชีวิต*, 6(3), 551-552.
- วิชุดา สร้อยสุด และโชติ บดีรัฐ. (2565). แนวทางการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านของคณะกรรมการกองทุน ในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล กรณีศึกษา กองทุนหมู่บ้านในเขตตำบลศรีนคร อำเภอศรีนคร จังหวัดสุโขทัย. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 8(2), 399-413.
- Aryal, K., & Marasini, G. (2020). *Factors affecting the effectiveness of community development block (CDB) grant Management in Nepal*. *SAGE Open*, 10(4), 1-14.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). *Effective Behavior in Organizations*. New York: Richard D. Irwin Inc.
- Haile, M. T., & Goshu, M. T (2021). Factors influencing the performance of village fund administration in Ethiopia: A case study of Tigray region. *Journal of African Business*, 22(1), 1-17.
- Ngo, H. Q., & Huynh, T. M. (2020). Factors affecting the effectiveness of village fund management in Vietnam. *Journal of Public Administration Research and Theory*, 30(4), 1277-1293.
- Ninsalam, K. J., & Agustiansyah, D. (2021). Village fund management in Indonesia: A review of literature. *International Journal of Community Development*, 56(4), 561-580.
- Opoku, A. A., & Adjei, D. (2020). Factors influencing the performance of village fund management in Ghana. *International Journal of Public Administration*, 43(12), 1857-1869.
- Yamane T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rd ed). New York: Harper and Row Publications.